

คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

เกร็ดความรู้จากการประชุมวิชาการ

เรื่อง การแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือกแห่งชาติครั้งที่ ๑๖

สังคมไทยในปัจจุบันเป็นสังคมที่มีลักษณะวัฒนธรรมแบบผสมผสาน (heterogeneous culture) มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมคือทั้งที่มีอยู่แล้วภายในสังคมและที่นำเข้ามาจากภายนอก จึงส่งผลทำให้ระบบการดูแลสุขภาพของประเทศไทยมีลักษณะเป็นการแพทย์แบบพหุลักษณะ คือมีทั้งการใช้การแพทย์แผนปัจจุบัน การแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือกมาใช้ในการดูแลสุขภาพและการรักษาผู้ป่วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลา ๒๐ ปีที่ผ่านมาประเทศไทยได้มีการตระหนักถึงความสำคัญของการฟื้นฟูการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือก เนื่องจากเป็นระบบการแพทย์แผนโบราณหรือการแพทย์ดั้งเดิมที่มีแนวคิดทฤษฎีชัดเจน มีคัมภีร์ ตำรับตำราที่ใช้อ้างอิงและมีแบบแผนการปฏิบัติที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมาช้านาน ซึ่งถือว่า เป็นองค์ความรู้ที่ทรงคุณค่าและควรรักษาไว้ให้ยั่งยืน โดยได้มีการจัดบริการให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้มากขึ้น ทั้งในส่วนของภาครัฐ ภาคเอกชน รวมไปถึงในภาคของธุรกิจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ แต่อย่างไรก็ตามยังคงควรมีการพัฒนาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือกอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีในการให้การดูแลแก่ประชาชน รวมไปถึงสามารถนำไปบูรณาการในการดูแลกับแพทย์แผนปัจจุบันด้วย

การพัฒนาการแพทย์แผนไทยมีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้คือ ๑) การทำให้การแพทย์แผนไทยเป็นส่วนหนึ่งในระบบบริการสุขภาพของประเทศ ๒) การทำให้การแพทย์แผนไทยได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในระบบบริการสุขภาพ และ ๓) การทำให้การแพทย์แผนไทยทำงานร่วมกับการแพทย์แผนปัจจุบัน การแพทย์ทางเลือก และวิชาชีพอื่นอย่างเหมาะสม โดยใช้กลยุทธ์สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขาเป็นตัวขับเคลื่อน กล่าวคือ ใช้การผลักดันผ่านผู้กำหนดนโยบายระดับสูง ได้แก่ รัฐบาล กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงอื่น ๆ ใช้การผลักดันผ่านประชาชนผู้รับบริการสุขภาพ และใช้การผลักดันผ่านนักวิชาการและผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ ด้านสาธารณสุข ด้านสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ควรมีการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาการแพทย์แผนไทยให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทสังคมในปัจจุบัน โดยการจัดเนื้อหาวิชาที่สามารถพัฒนาให้นักศึกษามีทักษะที่สำคัญดังต่อไปนี้คือ ภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ การมีมนุษยสัมพันธ์ การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม มีความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพเพื่อความเข้าใจในศาสตร์การแพทย์แผนไทยและสามารถอธิบายตามหลักวิทยาศาสตร์ได้ มีความรู้เกี่ยวกับศาสตร์ของผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพอื่นเพื่อทำงานร่วมกัน การวิจัยเพื่อพิสูจน์ความรู้ดั้งเดิมและพัฒนาความรู้ใหม่ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การฟื้นฟูสุขภาพ การชะลอความเสื่อม การชะลอวัย สุขภาพความงาม และการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ และควรมีการจัดการศึกษาหลังรับปริญญา เช่น การเพิ่มพูนทักษะในการประกอบวิชาชีพ การเรียนรู้ต่อเนื่องเพื่อดำรงรักษามาตรฐานคุณภาพวิชาชีพและการต่ออายุใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ การจัดประชุมวิชาการ การจัดหลักสูตรระยะสั้น และการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ เป็นต้น

การพัฒนาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือกให้สามารถนำมาใช้บูรณาการกับการแพทย์แผนปัจจุบัน จะทำให้ประชาชนมีตัวเลือกในการใช้บริการเพื่อดูแลสุขภาพของตนเองได้มากขึ้น ซึ่งจะมีผลทำให้ประเทศไทยสามารถมีระบบสุขภาพที่พึ่งตนเองได้ ทั้งในระดับบุคคล ชุมชน และในระดับประเทศ

เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๒

เสนอโดย นางสาวศิริพร ขาวสุรินทร์ และนางสาวจินตนา เกษมศิริ